

МАРКОВА ЦРКВА.

Мала, од камена озидана и с једним кубетом, Маркова Црква налази се у селу истог имена, које лежи на десној обали Топлице, при њеном ушћу у Колубару¹. Посвећена је Св. Димитрију². По предању, црква је »стародревна«³ и »од вајкада« се тако зове⁴. У поменику манастира Раче⁵ спомиње се

¹ Љуб. Павловић, Колубара и Подгорина (Насеља IV, 1907, 791.).

² Тих. Р. Ђорђевић, Архивска грађа за насеља у Србији у време прве владе кнеза Милоша (Насеља 22, 1926, 57, 577).

³ Ibid. »Држи се по предању, да је подигнута у време Краљевића Марна« (*Митрополит Михаило*, Православна српска црква у Краљ. Србији 1895, 69).

⁴ Љуб. Павловић на н. м.

⁵ Рукопис Патријарашке Библиотеке у Сремским Карловцима под бр. 54. Вук Стефановић (Караџић), Српски Рјечник 1818, XIX = Скупљени граматички и полемички списи II, 1894, 24. Поред Маркове цркве Вук је ставио знак питања.

међу митрополитима неки Максим, поред кога стоји : Маркова црква. Поменик је из доба између 1616 и 1682 год.¹ Можда је то наша Маркова Црква. 1738 год. спомиње се село Маркова Црква (Markovacesqua)². Како је, нема сумње, село добило име по цркви³, може се сматрати да је то најстарији поуздани помен Маркове Цркве. Турци су цркву више пута палили.⁴ По једном запису, 1827 год. обновљена је »средством госп. Јеврема Обреновића, а трудом јереја Сретена Радосављевића«⁵. Тада јој је нешто и довидано⁶. Све до 1892 год. црква није пропевала. Те године је отворена на молбу самих сељака⁷. 1837 год. Маркова Црква је забележена као мирска црква⁸. Постоји предање да је некад била манастир⁹.

За Маркову цркву М. Ђ. Милићевић¹⁰ забележио је ово предање: »Била су три брата: Марко, Степан и Петко па су Марко и Степан отишли на Косово, а Петко је остао код куће. Браћа му оставе блага и аманет, да начини сваком по једну цркву, јер се они нису надали да ће се вратити живи. Петко начини три цркве, али братљеве мање, а своју — Петку — велику и лепу. Браћа се врате и, видећи то, прокуну, те се Петка поруши не пропевавши, а оне две нису никад ни умукле, нити су икад порушене од Косова до данас.« Друго предање забележио је Љуб. Павловић¹¹: ». . . цркву у Баху, Маркову и Докмирску видао је исти великаш о свом трошку, те је ове довршио а башку није хтео, што му предузимач није хтео да испуни уговор«.

¹ Дим. Руварац, Манастир Беочин 1924, 31.

² Langer, Serbien unter der kaiserlichen Regierung 1717—1739 (Mittheilungen des k. k. Kriegs-Archivs III, 1889, 247).

³ Љуб. Павловић, на н. м.

⁴ Ibid.

⁵ Слободан Костић, Српска црква у округу ваљевском за време окупације 1915—1918 год., 1925, 20. Упор. Тих. Р. Ђорђевић на н. м.

⁶ Љуб. Павловић на н. м. (очевидно штампарском погрешном стоји 1837 место 1827 год.).

⁷ Ibid.

⁸ Тих. Р. Ђорђевић на н. м. 577.

⁹ Љуб. Павловић, на н. м. 406, 465.

¹⁰ М. Ђ. Милићевић, Кнежевина Србија 1876, 367.

¹¹ Љуб. Павловић на н. м. 791.

Назив цркве, Маркова Црква, и црквени храм, Св. Димитрије, упућује нас, чини нам се, на Марков Манастир код Скопља, који је, као што је познато, такође посвећен Св. Димитрију. Нажалост, историја Марковог Манастира код Скопља веома је тамна¹. Изгледа нам вероватна да су калуђери Марковог Манастира код Скопља, у непознато време, дошли у Колубару и ту основали данашњу Маркову Цркву, коју су, за спомен на свој стари манастир, назвали њеним данашњим именом и посветили св. Димитрију². Споменућемо и то, да се за Колубару зна да има досељеника и из Старе Србије и Македоније³.

Ђорђе Сп. Радојичић.
